

Uluslararası Gözlemciler Türkiye'deki Cumhurbaşkanlığı Adaylarının Özgürce Kampanya Yürütebildiğini Ancak Pek Dengeli Bir Ortamın Olmadığını Belirttiler

ANKARA, 11 Ağustos 2014- Uluslararası gözlemciler, bugün açıklanan bir raporda farklı siyasi görüşe sahip üç adayın genellikle toplanma ve ifade özgürlüğüne uygun olarak propaganda yapabildiklerini açıklamışlardır. Bununla birlikte, Başbakan'ın resmi pozisyonunun ve medyanın eşitsiz kullanımının, bir adaya diğer adaylar üzerinde büyük bir avantaj sağlamıştır.

“Yapılan ilk doğrudan cumhurbaşkanlığı seçimleri Türkiye’de hareketli bir siyasi yaşamın olduğunu ortaya koymuş ve ilk sonuçlar, siyasi güçler arasında sağlıklı bir denge potansiyelini olduğunu göstermiştir” açıklamasını yapan AGİT Kısa Süreli Gözlem Heyeti’ni idare eden Özel Koordinatör Viliya Aleknaité Abramikiené, “Ancak, halkın demokratik isteklerinin bütünüyle karşılanabilmesi için, tespit ettiğimiz zorlukların, özellikle de medyanın dengesiz kullanımının, üstesinden gelinmelidir” demiştir.

Ön açıklamada belirtildiği üzere, Yüksek Seçim Kurulu (YSK), profesyonel bir şekilde hareket etmiş; seçmen kayıtları ile ilgili olarak da genel kanaat güven verici oldukları şeklindedir. Öte yandan, seçim idaresi kararlarına itiraz hakkının olmaması, seçimle ilgili ihtilaflarda etkili bir hukuki reçete sunulmasını zorlaştırmıştır.

“Dün, ülke çapındaki oy merkezlerinde siyasi parti temsilcilerinin bulunması önemli bir gözlem mekanizması” açıklamasında bulunan AGİT Parlamenterler Asamblesi Delegasyon Başkanı Åsa Lindestam, “Umuyorum ki, gelecekte vatandaşlara ve STK'lara seçimlerde gözlem hakkı verilecektir ve böylece, Türkiye'nin dinamik sivil toplumu seçim sürecine tümüyle dahil edilecektir” yorumunu yapmıştır.

Uluslararası gözlemciler, kampanyanın medya kullanımı konusunda, başlıca televizyon kanallarında Başbakan'ın kampanyasına çok geniş yer verildiğine, diğer adaylara sadece sınırlı yer ayrılarak, Başbakan lehinde taraflı bir tutum yansıtıldığına dikkat çekmiştir. Kendisi için satın alınan reklamların hakimiyeti ve yayın kuruluşlarının tarafsızlık koşullarıyla ilgili net bir tanımının bulunmaması, medya kullanımındaki dengesizliği arttırmıştır.

Avrupa Konseyi Parlamenterler Asamblesi Delegasyon Başkanı Meritxell Mateu Pi, “Cumhurbaşkanının doğrudan seçiminin, Türkiye'nin demokratik gelişiminde yeni bir evrenin başladığını göstermektedir” yorumunu yaparken, “Türkiye ile çalışmaya devam edecek ve Türkiye'nin Avrupa Konseyi standartlarını yerine getirme çabalarını destekleyeceğiz” açıklamasında bulunmuştur.

Büyük oranda barışçıl ve aktif bir ortamda geçen kampanyaya devlet kaynaklarının kötüye kullanımı, bazı durumlarda resmi faaliyetlerle seçim çalışmalarının örtüştürülmesi ve adaylardan birine yönelik gerçekleşen saldırılar yüzünden gölge düşmüştür. Kampanya çalışmalarında azınlık dillerinin kullanılmaya başlanması, her ne kadar yakınlarda seçim idaresinin tasarrufuyla temel kampanya yayın ve reklam dilinin Türkçe olması gerektiği uygun görülmüşse de, yasal çerçeve yönünden yine de olumlu bir gelişmedir. Kampanya yasalarının üç hafta geç başlatılması, kampanya çalışmalarının bu süre boyunca devam etmesi anlamına gelmiştir.

YSK'nın 2012 Cumhurbaşkanlığı Seçim Yasası'ndan daha eski bir kanunu uygulama kararı, 10 günlük bir kampanya dönemi olmasına neden olmuş, şöyle ki, seçim kampanyası başlıca kampanya düzenlemelerinin yürürlüğe girmesinden önce neredeyse üç hafta boyunca devam etmiştir.

AGİT/DKİHB Sınırlı Seçim Gözlem Heyeti Başkanı Büyükelçi Geert-Hinrich Ahrens, "Yasanın sağladığı güvenceye rağmen YSK'nın bu kararı, eşit şartların oluşmasının yetersizliğine katkıda bulunmuştur" yorumunu yaparken, "Bu düzenlemelerin uygulanmasının gecikmesi ve devletin idari kaynaklarının suistimal edilmesi iktidar partisinin adayının yararına olmuştur" açıklamasında bulunmuştur.

Yasal çerçeve genel olarak demokratik seçim uygulamalarıyla uyum arz etse de açıklık ve denetimden yoksun olması, uygulamada tutarsızlıklara yol açmıştır. 2012 Cumhurbaşkanlığı Seçim Yasası ve seçimlerle ilgili daha önceki düzenlemeler arasında uyumsuzluklar bulunmaktadır. Kampanya finansmanı ile ilgili yeni gelişmeler, kişisel kaynakların kampanyada kullanılması, partilerin sağladığı yardımların mahiyeti ve ihlal durumunda hayata geçirilecek yaptırımlar hakkında açık hükümler taşımasa da ilerletici bir gelişme olarak addedilmiştir.

Diğer bir olumlu gelişme olarak, yurtdışında yaşayan yaklaşık üç milyon Türk vatandaşına bulunduğu yerde oy kullanma hakkı verilmesi olarak görülebilir. Öte yandan askerde olanlar, askeri öğrenciler ve kasıtlı suçlar işlemiş olan mahkûmlar oy kullanmaktan mahrum edilmiştir.

Uluslararası gözlemciler tarafından seçim günü ziyaret edilen sınırlı sayıdaki seçim merkezinde, seçim sandığı komitelerinin iyi hazırlandıkları ve seçim prosedürlerine uydukları görülmüş ayrıca seçimin genel olarak profesyonel ve etkin bir atmosferde geçtiğine tanık olunmuştur.

Uluslararası gözlemciler tarafından seçim günü ziyaret edilen sınırlı sayıdaki seçim merkezinde, seçim sandığı komitelerinin iyi hazırlandıkları ve seçim prosedürlerine uydukları görülmüş ayrıca seçimin genel olarak profesyonel ve etkin bir atmosferde geçtiğine tanık olunmuştur.

Son raporun altı ile sekiz hafta içerisinde sunulması beklenmektedir.

Daha fazla bilgi için iletişime geçilebilecek yetkililer:

Andreas Baker, AGİT PM, +90 530 393 5427 ya da 45 60 10 81 26, andreas@oscepa.dk

Thomas Rymer, AGİT/DFMİHB, +90 530 393 5434 ya da 48 609 522 266, thomas.rymer@odihr.pl

Nathalie Bargellini, AKPM, + 33 665 40 3282 ya da +33 388 41 2282, nathalie.bargellini@coe.int